

Dimissionstale 2005

Kære elever, kære forældre.

Så gik de år, og hvor blev de dog af. 10 år, 11 år, måske lidt mindre, på Læsø skole på godt og ondt, med glæder og sorger er nu forbi, og I skal til at begynde et helt nyt liv.

450.000 minutter har I gået på denne skole, så hvis nogen af jer trænger til at prøve noget nyt, er det meget forståeligt.

Hvis man sammenlignede det med en bankbog, så får vi sat 86.400 sekunder ind på kontoen hver eneste dag, og så bliver der ellers bare hævet på den. Hvis det var penge, ville vi nok tænke os godt om, for hvad skulle vi bruge så mange penge til, men når det nu er tiden, tænker vi så over brugen af alle disse sekunder, - nej næppe, og specielt ikke som ung, for da har man tiden foran sig, men jo ældre man bliver, jo hurtigere føler man tiden går, og jo mere tænker man måske over, hvad den bliver brugt til.

En del af de 86.400 sekunder sover vi i, så de er hævet på kontoen, men resten har vi råderet over. Det værste ved den konto, vi har, er, at vi ikke kan overføre fra dag til dag, kontoen er tømt, når vi lægger os til at sove.

Men tiden er noget mærkeligt noget, for et minut eller en time føles ikke altid kun som et minut eller en time.

Når man står uden for døren ind til prøvelokalet og venter på sin karakter, så kan et minut være lang tid, men når mor eller far siger, at om ti minutter skal du slukke din computer eller i seng, så er de ti minutter væk, før man får set sig om. En time er lang tid, når man står og venter på sin kæreste, men alt for kort tid, når man er til fest med vennerne. En dag er alt for kort, når man er på ferie, men måske alt for lang når man er i skole. Følelsen af tid er anderledes fra situation til situation og fra alder til alder.

Men nu er der altså gået 10 år. Og hvad skal man så sige, når man står her og skal til at gøre boet op efter jeres 9 – 10 – 11 år i skolen.

Der er dukket mange nye ord op i skolen i jeres tid. Og teknologisk er der sket en helt ubeskrivelig masse.

Da I startede hed f.eks. vores computere 486'ere, hvad det så ellers betød, og vi fik først adgang til internettet, da I gik i 3. – 4. klasse.

Og det var tilmed en adgang, vi kun havde adgang til, når det lokale erhvervsliv ikke skulle bruge maskinerne. Til f.eks. kursus.

Vi er også begyndt at udarbejde årsplaner for undervisningen. Det er sådan nogle papirer, der fortæller, hvad der er planer om at få tid til at gå med i det år, man skal til at i gang med.

Sådan nogen planer har alle lærere selvfølgelig altid haft - mere eller mindre, men i jeres tid er de blevet skriftlige – de fleste af dem i hvert fald.

Noget af det mere spændende ved den slags planer er, at man også kan bruge dem til at finde ud af, hvad vi ikke har gjort, hvad I ikke har lært, og hvad vi ikke har forsøgt at lære jer.

Trivsel og mobning er måske ikke ligefrem ord, der er opstået i løbet af jeres skoletid. Men der er blevet sat meget mere fokus på de to ord.

Da jeg i sin tid startede som lærer, det var i 1982, da var en af de første pædagogiske diskussioner på lærerværelset på Ryomgård Realskole, jeg kan huske, en diskussion om, hvorvidt det hed mobning eller mobbing, når man afleder fra navnemåden ”at mobbe”.

Vældig interessant og lærerigt.

Så der er sket fremskridt i jeres tid. Nu er vi blevet enige: det hedder ”mobning”.
Og det vil vi ikke have, selvom vi jo godt ved, at vi har det.

Et af de helt store pædagogiske slagord er ordet helhed.

Der skal skabes helhed i undervisningen, vi har skullet bidrage til at lave hele mennesker, der er tænkt i helhedsløsninger, der bør være helhed i børn og unges – ja i alle menneskers liv og tilværelse.

Nu er der jo kun en vokal til forskel mellem helhed og hulhed.

Og jeg kan ligeså godt indrømme, at jeg synes, det nemt kan lyde lidt hult, når man taler alt for skingert om helhed.

Men er I blevet dygtigere end mennesker altid har været?

Er I blevet mere hele?

Mere hensynsfulde?

Mere sociale?

Har det været fremskridt det hele?

Vi har haft et formål, og vi har snakket meget. Vi har heldigvis også snakket meget sammen.

Jeg kunne godt have en mistanke om, at en hel del dimissionstaler i år tager sit udgangspunkt i vores alle sammens gamle fødselar: H.C. Andersen.

Det er næsten lige så nærliggende, som at tage udgangspunkt i et af årets stilemmen til afgangsprøven, hvor H.C. Andersens særprægede hoved jo i øvrigt også prydede forsiderne både til 9. og 10. klasses prøven.

Men det er næsten også for nærliggende.

Det er næsten lige før, det ville virke banalt.

Men det kunne jo f.eks. lyde sådan her:

I er at sammenligne med den grimme ælling.

Udklækket, født og opvokset, som I er, i vores lokale andegård, men nu netop i dag springer I ud, og det viser sig, at I er som de smukke svaner, der langt overskygger os andre i skønhed og format.

Det kunne måske også være Klods Hans, der skulle holde for.

I er at sammenligne med Hans, Klods Hans blev han kaldt.

Med de skønne egenskaber: fantasi, humør, gå-påmod og sin ligefremme væremåde, besejrer han hele verden – heriblandt sine opblæste brødre – og får prinsessen og det halve kongerige i tilgift.

Læg godt mærke til ham.

Eller en svinedreng.

Eller en rask soldat, der kommer marcherende hen ad landevejen, en – to, en – to, for først at få i pose og sæk for derefter at gøre sig til både tyv og morder og f.eks. hugge hovedet af en venlige gamle dame for et sølle fyrtojs skyld. Men som ikke desto mindre bliver vores allesammens helt til sidst.

Der kan såmænd også være alvorstængede skolemænd i jakkesæt, der står og taler om isblomster eller vanddråber eller havfruer eller vandrotter eller grønerter eller rejser til både nær og fjern.

Der er meget god visdom at hente hos den gamle mand, og det sidste ord er nok ikke sagt i den sag endnu.

Og jeg kunne i grunden tænke mig at få svar på, hvad han selv ville have sagt, hvis han vidste, at hans gallashow i Parken gav et tocifret millionbeløb i underskud, som nu går til humanitære formål, f.eks. en ældre mørk sangerinde på stive ben eller en tidligere uheldig helt og James Bond-skuespiller.

Men det får jeg jo nok aldrig at vide.

Næh og så, ikke mere om ham Christian Andersen. Det vil være for let.

Men eventyr, det skal I nu alligevel ikke snydes for.

Og ude i den store vide verden har der jo også været andre, som har kunnet samle eller fortælle historier, som kan være helt gode at få forstand af.

Og så starter jeg alligevel herhjemme, og jeg ved godt, det lugter en lille smule af Andersen, for det er faktisk Den lille Havfrue, der får stemme i en sang, som sangerinden Anne Grethe udgav på en LP-plade, som hedder Vinden vender, i 1983.

Men det er jo trods alt i en bearbejdet udgave af Den lille Havfrue.

Det er den lille Havfrue på Langeliniekajen, det handler om.

Hende som ham Carl med alle øllerne, Carls Special, Carls Porter, og Carls Lager, og hvad de nu hedder alle sammen, forærede til havnen, og som kom til verden i 1913, da billedhuggeren Edward Eriksen havde hugget og støbt hende færdig.

Havfruen synger i sin sang:

”Hvad gør det, man grøn, hvis man bare ikke går i frø?
Jeg kan godt have en drøm, skønt jeg sidder på min øde ø,
Og selv brødrene Grimm bliver smukke,
når man bare kan sidde her og sukke for en fyr,
bare et lille bitte eventyr”

Anne Grethe lader sin lille havfrue sidde og længes efter et eventyr, ligesom i H. C. Andersens fortælling: en lille fræk aftale med en eller anden – også selvom det så har nogle skrækkelige omkostninger.

Sådan er der sikkert også mange af jer, der føler og har følt det sidste års tid.

At selvom I er unge og grønne, så har I altså ikke lyst til at gå helt i frø på den her elendige øde ø.

Det er lige før brødrene Grimm bliver helt pæne, når I nu ikke har andre hinanden at vælge imellem.

Uh, hvor I glæder mig til at komme over og leve livet.

Over til de andre unge, over til de smukke og sjove, over hvor der sker noget.

Og vi kan selvfølgelig kun ønske for jer, at forventningerne bliver indfriet.

Men ”over hvor der sker noget.”?

Nu sker der jo ikke rigtig noget nogen steder, hvis man ikke gør lidt for det selv.

Nogen rejser verden rundt, og oplever stort set ingenting, mens andre oplever en hel verden på en bustur fra Østerby til Byrum.

Begge dele er nok lige svært at forstå, men derfor er det nu rigtigt alligevel.

Man har en helt særlig forpligtelse til selv at yde, før man kan nyde.

”Hvad mon man er, når man bliver til
et stjernesked, et puslespil
Hvor mon den er - den røde tråd
man må da for fan' da bli `til noget.”

Sådan synger Shubidua i en af deres gamle hits fra dengang, jeg var ung, og når I nu sidder her og er færdige med jeres skolegang her på skolen, så er der sikkert mange af jer, der har - eller har haft - den samme tanke: Man må da bli' til noget, men til hvad?

Nogen af jer har måske fundet en lille rød tråd i jeres liv.
I ved, hvad I skal efter sommerferien, og hvad I skal blive, eller ønsker at blive.
Men sådan er det jo nok trods alt ikke for jer alle.
Jeg håber så bare ikke, der er nogle af jer, der også er fuldstændig ligeglade.

Næh, man skal ud i verden, men man skal også vide, hvad man vil derude.
Og dermed kun sagt, at man skal indstille sig på at holde øjne og ører åbne.
Leder man efter noget, skal man vide, hvad det er. Det giver de bedste muligheder for at vide, om man pludselig har fundet det.

Og det er her, eventyret begynder.
Jeg synes, I skal lære en lille dreng at kende.
Der er skrevet en lille bog om den lille dreng.
Drengen er Den lille Prins. Man får aldrig at vide, hvad han hedder

I kan se et par tegninger på jeres program. Kig lige godt på dem.
De er tegnet af forfatteren selv – jeg har bare kopieret dem.
Der er godt nok regler for den slags, men eftersom de ikke udgør 20 % eller mere af den samlede publikation, så må jeg godt – kopiere dem altså.
Et eventyr er altid forbundet med den, der fortæller det – man er så at sige, altid en del af sit eget eventyr.
Nu vil jeg lige læse begyndelsen af eventyret om Den lille Prins for jer:

Kapitel 1 af Antoine de Saint-Exupéry's Den lille Prins.

Herefter dukker så Den lille Prins op i historien, og forfatteren møder her endelig en lille fyr, der har forstået meningen med livet – en lille fyr, der er taget på en lang rejse for at opleve noget og som leder efter noget, som han godt ved, hvad er.
Han leder efter mennesker.
Den lille Prins kommer nemlig fra en helt anden planet.
Det er asteroide B 612. Den er faktisk iagttaget en gang. Det var af en tyrkisk astronom, der fandt den i 1909. Han forelagde sin opdagelse i et langt foredrag på en international astronomikongres.
Men da han havde sådan en sær tyrkisk påklædning, noget der lignede en natdragt, på, så troede de andre astronomer ham ikke rigtig.

Heldigvis for asteroide B 61's anseelse så tvang en tyrkisk diktator under trusler om dødsstraf alle tyrker til at gå i europæisk tøj.

Astronomen holdt så sin forelæsning en gang til i 1920 – nu i fint europæisk jakkesæt, og denne gang var alle de andre astronomer enige med ham.

Men sådan er der jo så meget.

Tilbage til eventyret.

Den lille Prins beder om at få tegnet et får.

Det lykkes ikke ret godt, og de første får bliver opgivet.

Prinsen bliver først tilfreds, da forfatteren tegner en kasse med tre huller i – det er den, der også er et billede af på jeres program.

Der er nemlig et får inde i kassen, og det var sådan et lille får, som Den lille Prins altid havde ønsket sig.

Nu vil jeg ikke genfortælle hele eventyret for jer. Det synes jeg, I skal have fornøjelsen af eller ulejligheden med at læse.

Men vi skal lige have et enkelt afsnit til, for det var egentlig det, jeg skulle bruge til at sige noget, jeg håber, I kan bruge til noget.

På sin tur rundt på Jorden møder Den lille Prins en dag en ræv.

Det er sådan en ganske almindelig ræv – og sådan en har også sine synspunkter, meninger og ønsker til livet.

- Goddag, sagde ræven.
- Goddag, svarede den lille prins høfligt og vendte sig om, men han kunne ikke se nogen.
- Jeg er her, sagde stemmen.
- Hvem er du? spurgte den lille prins, du ser på pæn ud ...
- Jeg er en ræv, sagde ræven.
- Vil du ikke lege med mig? spurgte den lille prins. Jeg er så ked af det.
- Jeg kan ikke lege med dig, sagde ræven, jeg er ikke gjort tam.
- Åh, så må du undskylde, sagde den lille prins.

Men da han havde tænkt sig lidt om, tilføjede han:

- Hvad er det at blive gjort tam?
- Du stammer nok ikke herfra, sagde ræven. hvad søger du egentlig?
- Jeg søger mennesker, svarede den lille prins. Men hvad betyder "gøre tam"?
- Mennesker har bøsser, sagde ræven, og de går på jagt. Det er meget generende! De opdrætter også høns. Det er det eneste interessante ved dem. Leder du også efter høns?
- Nej, sagde den lille prins, jeg leder efter venner. Hvad betyder "gøre tam"?
- Noget man i alt for høj grad har glemt. Det betyder at knytte bånd.
- Knytte bånd?
- Ja vist, sagde ræven. Endnu betyder du ikke andet for mig end en lille dreng, mage til hundrede tusinde andre små drenge. Jeg har ikke brug for dig, og du har heller ikke brug for mig. For dig er jeg bare en ræv mage til hundrede tusinde andre ræve. Men hvis du gør mig tam, så vil vi få brug for hinanden. Så bliver du den eneste i verden for mig, og jeg bliver den eneste i verden for dig.
- Nu begynder jeg at forstå, sagde den lille prins. Der er en blomst ... den har vist gjort mig tam ...
- Det er muligt, sagde ræven. På Jorden kan man komme ud for lidt af hvert ...

- Jamen, det var skam ikke på Jorden, sagde den lille prins. Det så ud, som om rævens nysgerrighed var blevet vakt.
- Var det på en anden planet!
- Ja.
- Var der nogen jægere på den planet?
- Nej.
- Det var højst interessant. Og høns?
- Nej.
- Intet er fuldkomment, sukkede ræven.

Men ræven forfulgte sin tanke fra før.

- Mit liv er ensformigt. Jeg jager høns, og menneskene jager mig. Alle høns ligner hinanden, og alle mennesker ligner hinanden. Og derfor keder jeg mig lidt. Men hvis du ville gøre mig tam, ville der komme solskin i mit liv. Jeg ville da kende lyden af skridt, der var helt forskellig fra alle andre. De andres skridt ville få mig til at søge under jorden. Men dine ville lokke mig frem af min hule. Se dig en gang om. Kan du se kornmarkerne dernede? Jeg spiser ikke korn, så for mig er kornmarker noget ganske unødvendigt. De siger mig ikke noget. Og det er så kedeligt. Men dit hår har samme farve som guld. Og derfor ville det være vidunderligt, hvis du ville gøre mig tam. For så ville kornet, som også er gyldent, få mig til at tænke på dig. Og jeg ville komme til at elske lyden af vinden, der stryger gennem kornet. Vi du ikke nok gøre mig tam?

Så gjorde den lille prins da ræven tam, og da afrejsens stund nærmede sig, sagde ræven:

- Åh, hvor vil jeg komme til at græde.
- Det er din egen skyld, sagde den lille prins. Det er ikke, fordi jeg er skadefro, men du har selv ønsket, at jeg skulle gøre dig tam ...
- Ja, naturligvis, sagde ræven.
- Men du vil komme til at græde, sagde den lille prins.
- Naturligvis, sagde ræven.
- Jamen, så har du ikke fået noget ud af det!
- Jo, det har jeg, sagde ræven. Takket være kornets farve.

Og hvad har så det med jer at gøre?

Ja, først og fremmest har det jo det med jer at gøre, at vi nu forventer, I er blevet tamme.

I startede for 15 – 16 år siden som de rene vilddyr. Jeres forældre har sammen med først dagplejen og så børnehaven og til sidst skolen haft det fælles projekt, at I skulle tæmmes.

Og derfor græder vi alle sammen en lille smule i aften.

Afskeden er nemlig svær.

I betyder noget for os. Vi tillader os oven i købet at forvente noget af jer.

Men I har ikke mindst tæmmet hinanden.

I kom i skolen for at lære noget, men også for at møde mennesker og få venner, som I skulle lære at kende.

Men vigtigst af alt skulle vi sammen lære, hvad det vil sige at gøre tam.

En proces der kræver en indsats af hver enkelt. For nogle var det svært. Der var lidt generthed og lidt kejtethed, der skulle overvindes. Og andre ønskede slet ikke at lære det.

Men hvem har ikke hver morgen set frem til klokken skal blive 08.00, bussen er kommet ind med vennerne, og den første time venter.

Spise, synge, bruge hovedet eller hænderne eller måske begge dele, læse lektier. Det var til at blive helt forpustet af, men alle ritualerne skulle snart vise sig at være ganske betydningsfulde.

Og nogle begynder allerede kl. 10 at glæde sig til et af dagens højdepunkter: boden er åben – med dages varme ret eller salatbar eller dagens første pilgrimsrejse til Brugsen.

Stille og roligt fandt I og vi hinandens fortrolighed og fik knyttet bånd og dannet venskaber. For nogle – venskaber I måske aldrig havde drømt om, hvis vi havde spurgt jer i børnehaveklassen. I har været tæt på hinanden på godt og ondt, og det har været svært at skjule sig bag en facade ret længe. De, der i starten kan høres og ses hele tiden, falder lige så stille ned og viser nogle andre og mere oprigtige sider, mens de, der lagde forsigtigt ud, kommer op til overfalden.

Og når det sker, dannes venskabet. Det kan ikke købes.

Når vi ser på jer i dag, ser vi også noget helt andet, end vi gjorde for 10 år siden.

Den gang så vi en flok søde, små børn, der nok var forskellige, men alligevel ens.

Vi kendte jer ikke. Det gør vi i dag. Vi har passet jer, sat jer under en glasklokke og skærmet jer, og vi har hørt på jeres beklagelser og småpraleri, vi har fulgt jeres glæder og sorger, vi har set jer vokse, vi ved, hvem der altid er uheldig, hvem der har en god appetit, hvem der aldrig gider, hvem der kysser hvem, selv om det somme tider er svært at følge med, vi kender jeres stemmer og jeres sære vaner.

Vi har gjort jer tamme, men ikke tæmmet jer.

Vi har forsøgt at give jer nogle værdier, som vil være vigtige for jer i jeres videre liv. For tiden stopper ikke i dag. I skal alle sammen i gang med noget nyt, når sommerferien er slut.

Som den lille prins kom I også for at møde mennesker og få venner, som I skulle lære at kende. Og nu skal I ud og finde større udfordringer på nye planeter.

Og netop fordi vi har tæmmet hinanden, er vi selvfølgelig bekymrede for, at det ikke skal gå jer godt.

Selvfølgelig kommer det til at gå godt – for de fleste – det gør det for de fleste.

Men det er også på behandlingen af og situationen for det uheldige mindretal, man skal vurdere et samfunds standard og kvalitet.

Et af de rigtig velklingende ord, som er kommet til i jeres tid, er ordet rummelighed.

Det er et fantastisk ord.

Vi skal være rummelige. Der skal være rum, husrum, hjerterum. Alle skal kunne være her, alle skal have en chance, en plads. Vi skal kunne rumme alle. Det gælder i skolen, og det gælder i samfundet uden for.

Det er bedst sådan, og det vil vi kunne.

Men det er svært.

Og desværre viser samfundet, og desværre har vi også selv alt for ofte vist, at det slet ikke er rummelighed i den forståelse, vi er bedst til.

Men ændrer vi lidt på udtalen af ordet, og lægger trykket et andet sted, så er vi gode, og vi bliver bedre og bedre: til at rumme lighed.

I skolen har vi ofte meget svært ved at finde ud af, hvad vi skal stille op, hvis nogle af vores elever er besværlige, det vil sige har svært ved at mobilisere evnen eller viljen til vores boglige sysler.

Afvigelser fra det normale tolereres mindre og mindre. Det betragtes mest som en omkostning, der tager noget fra os, fra de normale. Vi etablerer foranstaltninger og støtteordninger i en lind strøm, så vi på den måde fjerner problemet.

Ude i samfundet ser man det samme: f.eks. stiger antallet af fattige og udstødte; folk og måske specielt unge med fremmedartede navne kan have meget vanskeligt ved f.eks. at få et job.

Vi evner ikke mere at omfavne og rumme uligheder, vi kan ikke udnytte potentialerne i forskellighed, vi kan ikke tolerere at noget eller nogen er anderledes, vi oplever det som en uønsket omkostning, der allerhelst skulle rejse hjem igen.

Måske tillader vi dem en plads i skyggen, men kun så længe det er på de liges præmisser, og så længe flertallet ikke føler sig truet, og så længe man kan opleve tilfredsstillelsen ved at have udvist barmhjertighed.

Og tolerance og barmhjertighed er altid udtryk for en niveauforskel.

En taber kan ikke udvise barmhjertighed, og man kan trygt være ligeglad med vedkommendes tolerance.

Kun hvis man har tæmmet hinanden ophører niveauforskellene.

Så får man en betydning for hinanden, der rækker langt ud over kamp og ulighed.

Så er man lige, og så vil man også rumme sin ulige.

Det er en gang imellem vigtigt at overveje, hvem der har hjemmebanen, hvem der er vært og hvem der derfor har hovedansvaret for at samvær og det fælles projekt lykkes.

I skolen er det naturligvis lærerne. Det er vores arbejdsplads – vi er der for elevernes og forældrenes skyld; det kan aldrig blive omvendt. Det er derfor vores ansvar at alle, der kommer i skolen får en mulighed for at få noget positivt, få en god oplevelse, med derfra.

I det omgivende samfund, det samfund vi kalder det danske, er det danskerne, der er de lige, det er danskerne, der har hjemmebanen, og følgelig er det danskernes ansvar, at tingene kan fungere.

Selvfølgelig har elever, forældre, fattige, udstødte, indvandrere og syge også et ansvar. Man ødelægger jo ikke et sted, man er gæst; man respekterer stedets regler og opfører sig ordentligt.

Når I nu om kort tid står af færgen i Frederikshavn og skal til at starte en ny tilværelse, så vil i første omgang være gæster, og altså i første omgang ikke være ansvarlige for, om det kan fungere.

I starter sikkert på en skole, hvor der er sørget for økonomi, spilleregler, undervisning osv.

Der er garanteret også sørget for noget med tag over, I skal ikke som nybyggere i gang med selv at skove, tømre og skaffe jer mad.

I skal derfor først og sidst koncentrere jer om at opføre jer ordentligt, holde jeres kæft indtil I bliver spurgt.

Men i løbet af kort tid ændres jeres situation og opgave sig.

For så bliver det også jeres hjemmebane med det ansvar, der følger med.

Og det samfund I skal agere i er det ulige samfund. Forskellenes samfund.

Læsø har været en kravlegård, et meget beskyttet værksted: vi har ingen krige mellem folk med forskellig etnisk baggrund, vi er rimeligt ens alle sammen.

I har været børn i et samfund med et temmelig fintmasket socialt netværk.

Vi er alle sammen tamme og betyder derfor noget for hinanden.

Måske kan man ligefrem påstå, at vi mangler muligheden for at vise, om vi også kan rumme uligheden.

Men det får I nu chancen for. Grib den!

Rejs ud som Den lille Prins med åbne øjne og ører. Vær nysgerrige og villige til at lade jer tæmme.

Og vigtigst af alt. Vi lever alle sammen et liv, hvor vi lige pludselig selv kan ske at blive den ulige. Nogle bliver forelsket i og gifter sig med en handicappet, nogle får aldrig gennemført en uddannelse, nogle får et småtbegavet barn, nogle udvikler sig til homoseksuelle, og nogle kommer i dårligt selskab.

Det kunne også tænkes, nogle kom til udlandet, måske kommer vi i en situation, hvor nogle bliver tvunget til at flygte ud af Danmark.

Står man pludselig sådan, og selv er den ulige, så ville det være skønt, hvis det sted man er, er godt og rummeligt. Hvis det altså kan rumme andet end lighed.

Og det kan man, mens tid er, selv gøre en hel del til.

Og vi sidder tamme tilbage, glade, men også lidt vemodige.

Det skal I bare vide.

Tillykke med de resultater, I har kæmpet, snydt os eller sovet jer til.

Held og lykke med fremtiden.